

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 69.324 van 3 november 1997
in de zaak A. 42.268/IX-374.**

In zake : Gerard PLAETINCK,
die woonplaats kiest bij
Advocaat E. BRAL,
kantoor houdende te GENT,
Prinses Clementinalaan 122

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
Minister van Landsverdediging, thans de
Minister van Binnenlandse Zaken.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat Gerard PLAETINCK op 5 april 1990 heeft ingediend om de vernietiging te vorderen van "de beslissing genomen op 23 januari 1990 door de Commandant van de Rijkswacht betreffende handhaving van de aan verzoeker op 22.09.1989 opgelegde tuchtstraf";

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste Auditeur W. VAN NOTEN;

Gelet op de beschikking van 13 januari 1997 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 7 oktober 1997 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 27 oktober 1997;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. BEIRLAEN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat E. BRAL, die verschijnt voor verzoeker, en van Luitenant J. STEVENS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur-afdelingshoofd W. VAN NOTEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

Overwegende dat de gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. Verzoeker is eerste opperwachtmeester bij de rijkswacht.

1.2. Bij arrest van 15 januari 1985 wordt hij door het Hof van beroep te Gent veroordeeld tot een gevangenisstraf van één maand en gedurende vijf jaar ontzet uit de rechten bepaald bij artikel 31, 1°, 3°, 4° en 5°, van het Strafwetboek, dit alles met uitstel gedurende drie jaar, wegens aanranding van de eerbaarheid, met geweld of bedreiging, op een persoon van het vrouwelijk geslacht, met de omstandigheid dat hij als openbaar ambtenaar misbruik heeft gemaakt van zijn staat om de aanranding te plegen.

1.3. Ingevolge deze feiten wordt aan verzoeker bij ministerieel besluit van 15 juli 1986 een tijdelijke ambtsontheffing door non-activiteit bij tuchtmaatregel opgelegd voor een periode van één maand en wordt hij op 6 oktober 1986 bij administratieve maatregel in het belang van de dienst overgeplaatst naar de eerste mobiele groep te Gent.

1.4. Op 6 maart 1989 wordt verzoeker gemuteerd naar de rijkswachtbrigade Ardooie.

1.5. Op 28 maart 1989 maakt de eenheidscommandant van verzoeker een inleidend verslag op waarbij aan verzoeker wordt ten laste gelegd dat hij afbreuk heeft gedaan aan de eer en de waardigheid van zijn ambt door een psychiatrisch patiënte van de Sint-Jozefkliniek te Pittem, tijdens een verhoor in de brigade Ardooie, meer dan een uur lastig te vallen met vulgaire praat, sexuele voorstellen en lichte lichamelijke aanrakingen en door dezelfde vrouw later lastig te vallen in de kliniek in het bijzijn van getuigen en op een plaats die niet toegankelijk is voor personen vreemd aan de instelling, feiten die respectievelijk op 9 en 14 maart 1989 zijn gebeurd.

Het inleidend verslag wordt op 29 maart 1989, samen met schriftelijke getuigenverklaringen, aan verzoeker overhandigd.

1.6. Op 2 april 1989 dient verzoeker een verweerschrift in, waarin hij ontkent de hem ten laste gelegde feiten te hebben gepleegd.

1.7. Op 5 april 1989 dient verzoeker bij de onderzoeksrechter te Kortrijk tegen K.D.M. zijnde de psychiatrische patiënte, klacht in met burgerlijke partijstelling wegens lasterlijke aangifte als bedoeld in artikel 445 van het Strafwetboek.

1.8. Op 9 mei 1989 legt de eenheidscommandant aan verzoeker de tuchtstraf van acht dagen eenvoudig arrest op wegens de feiten die hem in het inleidend verslag van 28 maart 1989 werden ten laste gelegd.

1.9. Op 12 mei 1989 stelt verzoeker hiertegen beroep in.

1.10. Op 30 mei 1989 wordt verzoeker gehoord door zijn korpscommandant. Hij wordt bijgestaan door een militair verdediger, die een schriftelijke conclusie indient.

1.11. Op 5 juni 1989 deelt de korpscommandant mede dat hij het wegens de klacht die verzoeker tegen K.D.M. heeft ingediend opportuun acht nog geen definitieve beslissing te nemen.

1.12. Op 30 augustus 1989 deelt verzoekers eenheidscommandant aan de korpscommandant mede dat bij navraag bij de onderzoeksrechter te Kortrijk werd vernomen dat de vordering wegens lasterlijke aangifte tegen K.D.M. overeenkomstig artikel 447, laatste lid, van het Strafwetboek werd geschorst tot de eindbeslissing van de bevoegde tuchtoverheid.

1.13. Op 19 september 1989 beslist de korpscommandant de tuchtstraf en het motief ervan te handhaven.

1.14. Op 16 november 1989 dient verzoeker bij de commandant van de rijkswacht een aanvraag in om de tuchtstraf te vernietigen.

1.15. Op 23 januari 1989 beslist de commandant van de rijkswacht "de op 22 Sep 89 opgelegde tuchtstraf te handhaven".

Deze beslissing die op 5 februari 1990 aan verzoeker wordt ter kennis gebracht, vormt het voorwerp van het voorliggend annulatieberoep.

1.16. Op 13 maart 1990 wordt verzoeker op voorstel van de korpscommandant in het belang van de dienst bij administratieve maatregel overgeplaatst naar het eskadron staf en diensten van de eerste mobiele groep. Tevens wordt hem het voordeel ontnomen om deel uit te maken van een eenheid of van een dienst van het rijkswachtdistrict Roeselare.

Bij koninklijk besluit van 13 augustus 1990 wordt aan verzoeker de definitieve ambtsontheffing door oppensioenstelling opgelegd.

Beide beslissingen maken het voorwerp uit van afzonderlijke vernietigingsberoepen (zaken A. 42.485 en A.42.987);

2. Over de ontvankelijkheid van het beroep.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat het beroep niet ontvankelijk is, omdat louter militaire tuchtstraffen geen administratieve rechtshandelingen zijn in de zin van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

2.2. Overwegende dat verzoeker meent dat er geen wettelijke grond is om militaire tuchtstraffen van het vernietigingsberoep bij de Raad van State uit te sluiten;

2.3. Overwegende dat in de memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat de wet van 24 juli 1992 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de rechtstoestanden van het personeel van de rijkswacht geworden is, bevestigd werd dat voortaan alle tuchtstraffen het voorwerp kunnen uitmaken van een beroep bij de Raad van State (Gedr. St. Senaat, 1990-1991, nr.

1428-1, blz. 2 en 4); dat naar luid van artikel 3 van het Gerechtelijk Wetboek de wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging van toepassing zijn op hangende rechtsgedingen; dat de onmiddellijke toepasselijkheid van de wetten op de bevoegdheid als een algemeen rechtsbeginsel kan beschouwd worden (Cas. 17 mei 1973, Arr. Cass. 1973, 898); dat bijgevolg, wat de bevoegdheid van de Raad van State betreft, geen onderscheid moet worden gemaakt naargelang het gaat om vernietigingsberoepen tegen tuchtstraffen die vóór of na de inwerkingtreding van de wet van 24 juli 1992 werden ingediend; dat met andere woorden, zelfs indien zou aangenomen worden dat de Raad van State vóór de inwerkingtreding van de wet van 24 juli 1992 ter zake niet bevoegd was, de Raad van State zich thans bevoegd dient te verklaren ten aanzien van alle hangende annulatieberoepen die door personeelsleden van de rijkswacht tegen tuchtstraffen werden ingesteld; dat de exceptie niet opgaat;

3. Over de gegrondheid van het beroep.

3.1. Overwegende dat verzoeker als middel aanvoert dat de grondslag van de tuchtsanctie vervat is in het verzendingsverslag dat op 9 mei 1989 door de eenheidscommandant aan de korpscommandant werd overgemaakt, dat dit verslag "geenszins objectief" is, daar het niet berust op "vaststaande bewijsmateriaal", maar "integendeel wordt gedragen door lasterlijke uitdrukkingen"; dat hij er in dat verband op wijst dat zijn verklaringen in het verslag worden weergegeven als : "Tijdens het vooronderzoek heeft hij zich echter geweerd als een duivel in een wijwatervat", dat in het verslag niet wordt ingegaan op de tegenstrijdigheden in de verklaringen van K.D.M. en wachtmeester DE WULF in verband met de stand van de deur van het lokaal waar het verhoor van K.D.M. werd afgenomen, en dat bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van de verklaringen van

laatstgenoemde evenmin rekening werd gehouden met de omstandigheid dat zij zich moest komen verantwoorden voor bedreigingen, beledigingen, doodsb bedreigingen en opzettelijke vernielingen; dat hij besluit dat dit verslag "totaal arbitrair" is en op geen enkele grond steunt;

3.2. Overwegende dat de verwerende partij hierop antwoordt, samengevat, dat de grondslag van de tucht-sanctie niet gelegen is in het verzendingsverslag van de eenheidscommandant, maar in de feiten die in het inleidend verslag aan verzoeker worden ten laste gelegd; dat zij betwist dat het verzendingsverslag arbitrair zou zijn; dat zij stelt dat dit verslag immers voldoende objectieve elementen bevat op grond waarvan de eenheidscommandant in redelijkheid kon oordelen dat de ten laste gelegde feiten bewezen waren;

3.3. Overwegende dat verzoeker repliceert dat de tuchtoverheid in beroep haar oordeel gevormd heeft op basis van het onderzoek dat door de eenheidscommandant werd gevoerd en de verslagen die deze heeft opgesteld, dat het onderzoek arbitrair en onzorgvuldig was, dat, wat de feiten van 9 maart 1989 betreft, het bewijsmateriaal immers alleen bestaat uit een verklaring van K.D.M., terwijl de verklaringen van verzoeker niet in het dossier werden opgenomen en aan de verklaring van eerstgenoemde onredelijk veel waarde werd gehecht, dat, wat de feiten van 14 maart 1989 betreft, de eenheidscommandant een "onschuldig feit" kwalificeert als "een vrouw lastig vallen", hetgeen wijst op "de arbitraire ingesteldheid en op de vooringenomenheid van de eenheidscommandant"; dat hij besluit dat de tuchtstraf werd opgelegd "zonder dat een bevredigend onderzoek naar de ware toedracht werd gedaan door een onpartijdig persoon, en zonder dat de feiten bewezen waren";

3.4.1. Overwegende dat de Raad van State dient na te gaan of de tuchtoverheid naar recht en redelijkheid tot haar voorstelling van de feiten is gekomen, meer bepaald of die overheid de vereiste zorgvuldigheid bij de feitenvinding heeft in acht genomen;

3.4.2. Overwegende dat krachtens artikel 10, § 1, van het koninklijk besluit van 19 juni 1980 betreffende de militaire tuchtrechtspleging, de in eerste aanleg tot straffen bevoegde overheid die kennis krijgt van feiten die naar haar oordeel tot tuchtvervolgning aanleiding moeten geven, een "voorafgaand onderzoek" kan instellen; dat geen enkele bepaling van het koninklijk besluit van 19 juni 1980 voorschrijft dat de betrokkene reeds in de fase van het voorafgaand onderzoek moet worden gehoord; dat het recht van verdediging in de fase van het voorafgaand onderzoek (dus vóór de eigenlijke tuchtprocedure) niet gewaarborgd is;

3.4.3. Overwegende dat de eenheidscommandant met betrekking tot de aan verzoeker ten laste gelegde feiten een voorafgaand onderzoek heeft ingesteld; dat hierbij naast K.D.M., personeelsleden van de Sint-Jozefkliniek en collega's van verzoeker werden ondervraagd; dat die ondervragingen werden vastgelegd in schriftelijke verklaringen die als bijlage bij het inleidend verslag werden gevoegd en die aldus deel uitmaken van het tuchtdossier; dat uit het overzendingsverslag blijkt dat de eenheidscommandant tijdens het voorafgaand onderzoek verzoeker eveneens heeft ondervraagd; dat de verklaringen van verzoeker echter niet schriftelijk werden vastgelegd en zich dus niet in het tuchtdossier bevinden; dat nopens de verklaringen van verzoeker tijdens het vooronderzoek in het overzendingsverslag van de eenheidscommandant het volgende wordt gesteld :

"1 OW PLAETINCK heeft geen echt verweerschrift gemaakt om niet in zijn kaarten te laten kijken vóór de behandeling in beroep. Tijdens het vooronderzoek

heeft hij zich echter geweerd als een duivel in een wijwatervat. Hij trachtte zelfs mensen verklaringen te doen bevestigen die ze nooit afgelegd hebben. Ten overstaan van mijzelf, wilde hij zich voordoen als de veroordeelde die geen eerlijke kans kreeg en er weer ingeluisd werd.

Hij wijzigde zijn versie naargelang hij in het nauw gedreven werd door de verklaringen van de getuigen (blz. 1)"

en

"Tijdens het vooronderzoek had hij geen moeite om een aanvaardbare uitleg te verschaffen. Verklaringen van getuigen brachten hem maar even in de war. Zonder schaamte kon hij een nieuw verhaal beginnen waarbij hij al het vorige als nooit gezegd beschouwde (blz. 4)";

3.4.4. Overwegende dat, zoals supra sub 3.4.2. reeds werd gesteld, het recht van verdediging niet van toepassing is in de fase van het voorafgaand onderzoek; dat de eenheidscommandant dus niet verplicht was om verzoeker reeds bij het voorafgaand onderzoek te onder- vragen; dat a fortiori de verklaringen van verzoeker niet schriftelijk moesten worden vastgelegd; dat echter dient vastgesteld te worden dat de eenheidscommandant, mede op grond van de tegenstrijdige verklaringen die verzoeker tijdens het voorafgaand onderzoek heeft afgelegd, tot het besluit is gekomen dat het verweer van verzoeker als zou hij de feiten niet hebben gepleegd niet geloofwaardig is; dat, nu de verklaringen van verzoeker door de eenheidscommandant tegen verzoeker werden ingeroepen om diens geloofwaardigheid te betwis- ten, die verklaringen in het tuchtdossier hadden moeten worden opgenomen; dat dit des te meer geldt daar uit de beslissing van de korpscommandant blijkt dat deze, precies zoals de eenheidscommandant, in de tegenstrij- dige verklaringen van verzoeker een argument ziet om de geloofwaardigheid van verzoekers verweer in twijfel te trekken; dat de korpscommandant zijn beslissing immers als volgt verantwoordt :

- "a. De feiten worden betwist. Wat mij vreemd voorkomt is de weigering van betrokkene om zich op het gepaste moment, te verweren. Daardoor wekt hij al achterdocht op. In een mondeling vooronderzoek wijzigt hij herhaaldelijk zijn versie over de gebeurtenissen. Hij valt ook ziek voor een aantal weken. Zijn naam en faam pleiten NIET in zijn voordeel. De vrouw in kwestie, hoewel tijdelijk in een psychiatrische inrichting opgenomen, staat in haar omgeving goed aangeschreven. Haar reactie lijkt vrij normaal.
- b. Omwille van bovenstaande argumentatie komt het verhaal van de vrouw geloofwaardig over";

dat de korpscommandant dus stelt dat verzoeker zijn versie over de gebeurtenissen tijdens het vooronderzoek herhaaldelijk gewijzigd heeft; dat aangezien de verklaringen van verzoeker tijdens het vooronderzoek niet in het tuchtdossier werden opgenomen, de korpscommandant daaromtrent evenwel over geen andere informatie beschikte dan de supra sub 3.4.3. geciteerde conclusies uit het verzendingsverslag van de eenheidscommandant; dat de korpscommandant dan ook niet in staat was om zich daarover, onafhankelijk van de eenheidscommandant, een oordeel te vormen; dat tenslotte het feit dat de verklaringen van verzoeker niet in het tuchtdossier werden opgenomen tot gevolg heeft dat de Raad van State niet in de mogelijkheid is na te gaan of de tuchtoverheid daaruit naar recht en redelijkheid kon afleiden dat verzoekers verklaringen niet geloofwaardig zijn;

3.4.5. Overwegende dat K.D.M. bij het vooronderzoek aan verzoekers eenheidscommandant verklaarde hetgeen volgt :

"Ik was in de brigade om 14.00 Hr. Ik werd door de Rijkswachter in de receptie gebracht naar een ander bureel waar ik nog een tiental minuten heb gewacht tot een ander Rijkswachter, Mr. PLAETINCK, in het bureel kwam en welk hij onmiddellijk dicht deed, zodat wij alleen waren";

dat wachtmeester DE WULF daarentegen verklaarde :

"Tijdens het verhoor, is de deur van het bureel van 1 OWM PLAETINCK op een kier blijven staan.

Na verloop van tijd, is de 1 OWM PLAETINCK tot bij mij gekomen, met de mededeling dat hij DE MEYERE een kop koffie zou halen, teneinde de vrouw op haar gemak te stellen, gezien zij tamelijk zenuwachtig was. Op het ogenblik dat de 1 OWM PLAETINCK om koffie was, stond de deur van zijn bureel open, waarna de deur terug op een kier gezet werd bij het vervolg van zijn verhoor.

Vanuit het bureel waar ik zat, bureel planton, kon ik betrokkenen (1 OWM PLAETINCK en D.M.) horen converseren, doch niet volgen over wat er gesproken werd";

dat omtrent deze duidelijke tegenstrijdigheid de eenheidscommandant verklaart : "Ik meen hier dat Mevr. D.M. zich vergist"; dat zoals de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel in zijn beschikking van 27 november 1990 heeft opgemerkt "de tegenstrijdigheden tussen de verklaringen van klaagster en rijkswachter DEWULF normaliter aanleiding hadden moeten geven tot nadere investigaties, daar waar kapitein PITTEVILS hiertoe echter niet overgaat, doch zich ertoe beperkt in het later tuchtverslag dd. 9 mei 1989 te vermelden dat hij de mening toegedaan is dat klaagster zich vergist"; dat noch in eerste aanleg, noch in beroep de tegenstrijdigheid tussen de verklaringen van K.D.M. en van wachtmeester DE WULF aanleiding is geweest tot enig verder onderzoek;

3.4.6. Overwegende dat zowel in eerste aanleg als in beroep de tuchtoverheid rekening heeft gehouden met het feit dat het verleden van verzoeker niet in zijn voordeel pleit; dat verzoeker inderdaad bij arrest van 15 januari 1985 door het Hof van beroep te Gent wegens ernstige feiten werd veroordeeld; dat daartegenover staat dat van K.D.M. gezegd wordt dat zij "in haar omgeving goed aangeschreven staat"; dat echter niet uit het oog mag verloren worden dat K.D.M. zich uiteindelijk op de brigade moest komen verantwoorden wegens beschuldigingen van bedreigingen, beledigingen, doodsb bedreigingen en opzettelijke vernielingen; dat zij in haar

verklaring erkende : "Ik kreeg dan een woedeaanval van ziekelijke jaloezie en reed in een vlaag van zinsverbijstering terug naar huis en haalde een mes en keerde terug naar de plaats waar zijn voertuig stond"; dat de tuchtoverheid bij haar beoordeling aan dit aspect van de zaak geen enkele aandacht heeft besteed;

3.4.7. Overwegende dat uit het voorgaande blijkt dat het onderzoek naar de aan verzoeker ten laste gelegde feiten niet met de vereiste zorgvuldigheid werd uitgevoerd; dat het middel gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de beslissing genomen op 23 januari 1990 door de Commandant van de rijkswacht tot handhaving van de op 22 september 1989 aan Gerard PLAETINCK opgelegde tuchtstraf.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzing, op drie november 1900 zevenennegentig,
door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	G. BAETEMAN,	eerste voorzitter van de
		Raad van State,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
	J. SMETS,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

G. BAETEMAN.